

ABILITY ENHANCEMENT COMPULSORY COURSE (AECC – ENVIRONMENTAL STUDIES) : SUMMER – 2018

SUBJECT : ENVIRONMENTAL STUDIES

Day: Sunday
Date: 15-07-2018

Time 10:00 AM TO 11:30 AM.
Max, Marks: 50

S-2018-4792

N.B.

- 1) Question 16 is compulsory.
- 2) Answer any EIGHT questions from Q. No. 1 to Q. No. 15.

Q.1 Discuss disposal method of solid waste generated in your home. (05)

Q.2 In a table form, discuss floods with respect to (05)

Causes	Effects	Mitigation Measures

Q.3 Discuss silent features of a mangrove ecosystem. (05)

Q.4 'Being aware is the first step towards sustainable development' Explain. (05)

Q.5 Name any three man-made disasters. (05)

Q.6 Describe the effects of noise pollutions on human health. (05)

Q.7 Describe five ecosystem goods and services that human benefit from. (05)

Q.8 Give two examples of each : (05)
a) Endangered birds of India b) Endangered animals of India

Q.9 What is eutrophication? How it is caused? And What are its effects? (05)

Q.10 What are the reasons for rehabilitation? (05)

Q.11 What is biodiversity? Discuss different causes for loss of biodiversity. (05)

Q.12 What are common problems that arise from landfill sites (05)

Q.13 Explain effect of global climate change on human communities. (05)

Q.14 Explain multidisciplinary nature of environmental studies (05)

Q.15 Write a note on ozone layer depletion. (05)

Q.16 Match the pair (10)

a) Mercury	i) Eutrophication
b) Lions	ii) Plastics and paper
c) One horn rhio	iii) Non-renewable energy source
d) Bhopal gas tragedy	iv) Renewable energy source
e) CFC'S	v) $SO_x + NO_x$
f) Acid rain	vi) Ozone depletion
g) Geothermal energy	vii) Methyl iso butane
h) Petroleum products	viii) Kaziranga national park
i) Recycling	ix) Air sanctuary
j) Algal bloom	x) Minamata

* * * *

हिंदी - रूपांतर

- सूचना: १) प्र. क्र. १६ अनिवार्य है।
२) प्र. क्र. १ और १५ में से कोई भी आठ प्रश्न लिखिए।

प्र.१ आपके घरों में निर्माण होनेवाले कुड़े का अपशिष्ट प्रबंधन करने के लिए उपाय लिखिए। (०५)

प्र.२ निम्नलिखित कोष्टक में बाढसंबंधी जानकारी लिखिए। (०५)

कारण	प्रभाव	उपाय

प्र.३ मैंग्रोव परितंत्र की गुण-विशेषताएँ लिखिए। (०५)

प्र.४ 'जन-जागरण' सतत विकास की ओर पहला कदम है'। स्पष्ट कीजिए। (०५)

प्र.५ मानव निर्मित आपत्ती क्या है ? तीन नाम लिखिए। (०५)

प्र.६ ध्वनि प्रदूषणसे मानवी स्वास्थ्यपर क्या प्रभाव होता है? (०५)

प्र.७ परितंत्र के उत्पादक व उपभोक्ता घटक जीनसे मानव को फायदा होता है उनके बारेमें लिखिए। (०५)

प्र.८ दो उदाहरण दिजिए। (०५)

अ) भारत के संकटग्रस्त पक्षी ब) भारत के संकटग्रस्त प्राणी

प्र.९ 'अतिपोषण' का मतलब बताईए। अतिपोषण की दृजह एवं परिणाम बताईए ! (०५)

प्र.१० पुनर्वसन क्यों कीया जाता है? (०५)

प्र.११ जैवविविधता का मतलब समझाकर जैव-विविधता के विविध संकट स्पष्ट कीजिए। (०५)

प्र.१२ लैंडफिल के कारण होनेवाले समस्याओंका परिणाम स्पष्ट किजिए। (०५)

प्र.१३ विश्वव्यापी उष्णता वृद्धी का मानव जाती पर क्या परिणाम होगा? (०५)

प्र.१४ पर्यावरण अध्ययन की बहुशास्त्रीय प्रकृति का स्पष्टीकरण दिजिए। (०५)

प्र.१५ ओझोन की पर्त के ऱ्हास पर टिपणी लिखिए। (०५)

प्र.१६ योग्य जोडीया लगाओ। (१०)

अ) मरक्युरी विषैली असर	१. अतिपोषण
ब) सिंह / शेर	२. प्लास्टिक और कागज
क) गेंडा	३. नवीकरणीय उर्जा संसाधन
ड) भोपाल वायू दूर्घटना	४. अनवीकरणीय उर्जा संसाधन
इ) क्लोरो - फ्लुरो कार्बन	५. $SO_x + NO_x$
इ) आम्ल वर्षा	६. ओझोन की पर्त का ऱ्हास
फ) भूओष्णीक उर्जा	७. मिथिल आयसोब्युटेन
ग) जीवाश्म इंधन	८. काङ्गीरगा राष्ट्रीय उदयान
घ) रीसायकलींग	९. गीर अभयारण्य
च) आलगी	१०. मिनामाटा

मराठी - रूपांतर

- सूचना: १) प्र. क्र. १६ आवश्यक आहे.
२) प्र. क्र. १ ते १५ पैकी कोणतेही आठ प्रश्न सोडवा.

प्र.१ तुमच्या घरातील घनकचऱ्याची विल्हेवाट लावण्यासाठी उपाय सूचवा. (०५)

प्र.२ पूरासंबंधी खालील रकान्यात माहिती लिहा. (०५)

कारणे	परिणाम	उपाय

प्र.३ खारफुटी जंगल परिसंस्थेची गुणवैशिष्टे सांगा. (०५)

प्र.४ 'जागृत असणे ही शाश्वत विकासाची पहिली पायरी आहे' स्पष्ट करा. (०५)

प्र.५ मानव निर्मित आपत्तींची पाच नावे सांगा. (०५)

प्र.६ ध्वनी प्रदुषणाचे मानवी आरोग्यावर होणारे परिणाम कोणते? (०५)

प्र.७ परिसंस्थांची उत्पादक व ग्राहक या अनुषंगाने कार्ये स्पष्ट करा. (०५)

प्र.८ खालील गोष्टींची प्रत्येकी दोन उदाहरणे द्या. (०५)

अ) भारतातील संकटग्रस्त पक्षी ब) भारतातील संकटग्रस्त प्राणी

प्र.९ युट्रोफिकेशन म्हणजे काय? त्याची कारणे व परिणाम द्या. (०५)

प्र.१० पुनर्वसन करण्याची कारणे सांगा? (०५)

प्र.११ जैवविविधता म्हणजे काय? व जैवविविधतेला धोका निर्माण करणारी पाच कारणे लिहा. (०५)

प्र.१२ लँडफिल मुळे कोणकोणत्या अडचणी उदयाला येतात? (०५)

प्र.१३ विश्व हवामान बदलाचा परिणाम मानवी जमातीवर कसा होत आहे? (०५)

प्र.१४ पर्यावरण शास्त्राचे बहू आयामी स्वरूप स्पष्ट करा. (०५)

प्र.१५ ओझोन थराच्या नाशावर टिपणी लिहा. (०५)

प्र.१६ योग्य जोड्या जुळवा (१०)

अ) फ्लुरो विषबाधा	१. युट्रोफिकेशन
ब) सिंह	२. प्लास्टिक व कागद
क) एकशिंगी गेंडा	३. अपुनर्नवीकरणीय उर्जा
ड) भोपाळ वायु दुर्घटना	४. पुनर्नवीकरणीय उर्जा
इ) क्लोरो फ्लुरो कार्बन	५. $SO_x + NO_x$
ई) आम्ल पर्जन्य	६. ओझोन थराचा नाश
फ) भूऔष्णिक उर्जा	७. मिथिल आयसो ब्युटेन
ग) नैसर्गिक तेल	८. काझीरंगा राष्ट्रीय उद्यान
घ) पुनर्वापर	९. गीर अभयारण्य
च) शेवाळाचा साठा	१०. मिनामाटा